

tmmob

makina mühendisleri odası

bursa şubesi

BURSA
YERLİ OTOMOBİLE HAZIR MI?
GÖRÜŞ VE ÖNERİLER

08.02.2012

tmmob **makina mühendisleri odası** **bursa şubesi**

***Makina Mühendisleri Odası olarak bizim,
“Meslek alanlarımıza giren konularda
ülke politikalarının şekillenmesine katkıda bulunmak,
görüş ve önerileri yetkililere iletmek,
halkı ve kamuoyunu bilgilendirmek,
ülke ve kamu çıkarlarını savunmak çerçevesinde çalışmalar
yürütmek”
görevlerimiz arasındadır***

tmmob

makina mühendisleri odası

bursa şubesi

SUNUM ÖZETİ

1. GİRİŞ
2. YERLİ OTOMOBİL KAVRAMI
3. YERLİ OTOMOBİL ÜRETİMİ
4. ÜLKEMİZ YERLİ OTOMOBİLE HAZIR MI?
5. BURSA YERLİ OTOMOBİLE HAZIR MI?
6. BURSA GZFT ANALİZİ

tmmob **makina mühendisleri odası** **bursa şubesi**

1. GİRİŞ

tmmob makina mühendisleri odası bursa şubesi

1

Tüm dünyada olduğu gibi yerli otomobil üretimi, ülkemiz sanayisi açısından da stratejik bir öneme sahiptir. Otomotiv' in lokomotif sektör olması nedeniyle başta makina, elektronik ve demirçelik gibi sektörlerin geliştirilmesi, sanayileşmenin dışa bağımlılıktan kurtarılması, daha fazla istihdam yaratılması, katma değerlerin ülkemizde kalması ve cari açığın kapatılması gibi gerekçeler “**yerli otomobil**” üretilmesinin ihtiyacını ve önemini ortaya koymaktadır.

Ülkemizde ilk yerli otomobil tartışmaları, 1960 yılında “**Devrim**” otomobili ile başladı. O yıllarda, Devrim otomobili ile ülkemiz mühendisliğinin yakaladığı başarının devamı getirilememiş, yakalanan bu fırsat, küresel güçlerin müdahalesi ile kaçırılmıştı.

tmmob makina mühendisleri odası bursa şubesi

1

Yerli otomobil girişiminin durdurulmasının ardından, Ülkemizde, otomobil üretimi 1960'lı yılların sonlarında yabancı sermaye yatırımları ile başlamış ve aşırı dışa bağımlı olarak geliştirilmiştir.

Üretimi yapılan otomobillerin motor, şanzıman, diferansiyel ve araç elektroniği gibi katma değeri yüksek parçalar bugün hala ithal edilmektedir. **2010 yılı itibarıyla ithal girdi oranı % 57 dir.**

Bir yandan bu şekilde otomobil üretilirken, diğer yandan da dünyanın hemen her yerinden otomobil ithal edilmektedir. Bu yönüyle ülkemiz, “**Fason üretim merkezi**” ve “**yabancı otomobil cenneti**” haline getirilmiştir.

tmmob makina mühendisleri odası bursa şubesi

1

Tüm bunlara karşın, mevcut otomotiv sektörünün **ciddi sorunlarla da karşı karşıya bulunduğu ve yapısal bir değişikliğe gitmek** zorunda olduğu gibi gerçekler de ortada durmaktadır.

Ayrıca, mevcut otomotiv sektörünün, küresel şirketlerin maliyetleri aşağı çekebilmek ve azami kâr amacıyla yer değiştirmelere yönelebileceği, başka ülkelere kaydırılmasının söz konusu olabileceği de bir gerçektir. Bu gerçek bize, mevcut otomobil üretiminin ülkemizde “**misafir sektör**” konumunda olduğuna da işaret etmektedir.

tmmob makina mühendisleri odası bursa şubesi

1

Sonuç olarak, aradan geçen 50 yılı aşkın sürede, şartlar, ülkemiz aleyhine çok değişmiş ve ağırlaşmıştır. Uygulanan yanlış politikalarla, özellikle otomotiv sektörü küresel güçlere terk edilmiş, sanayi sektörü dışa bağımlı olarak gelişmiş, yaratılan katma değer in aslan payı yabancılara akarken, ülkemiz, sürekli büyüyen cari açıkla karşı karşıya bırakılmıştır.

Ancak, Mühendisliği, bilimi ve teknolojiyi esas alan, Ar-Ge ve inovasyona ağırlık veren, yerlileşmeyi ve yerli yatırımcıyı özendiren ve koruyan, devletin ekonomideki yönlendiriciliğini artıran, dış girdilere bağımlı olmayan, sosyal devlet anlayışı ile istihdam odaklı ve planlı bir kalkınmayı öngören politikalar uygulandığında, durumun ülkemiz lehine değişeceği kesindir.

tmmob makina mühendisleri odası bursa şubesi

1

Ülkemiz, “Yerli otomobil” konusunu da bu çerçevede değerlendirmek, gereken önlemleri almak ve geleceğini bu şekilde, ülke çıkarları doğrultusunda planlamak zorundadır.

Bizler, TMMOB Makina Mühendisleri Odası olarak, ülkemizin ve halkımızın bu yönlü ihtiyacını düzenlediğimiz **Otomotiv Sempozyumlarında, Sanayi Kongrelerinde** ve benzeri tüm platformlarda, ifade etmekte, sanayimizin küresel güçlerden bağımsız olarak geliştirilmesi gerektiğine ve yerli marka üretiminin önemine işaret etmekteyiz.

Bizler, ağırlaşan koşullara, sektörde yaşanan çılgın rekabete, dışa bağımlı gelişen sanayimize ve ekonomimize rağmen, kendi ülkemizde, kendi markamızla “Yerli Otomobil” üretebileceğimize ve 1960’larda kaçırdığımız fırsatı, gecikmeli ve zor da olsa yeniden yakalayabileceğimize inanıyoruz.

tmmob
makina mühendisleri odası
bursa şubesi

2. YERLİ OTOMOBİL KAVRAMI

tmmob makina mühendisleri odası bursa şubesi

2

Yerli otomobil kavramı, küresel güçlerden bağımsız olarak bir otomobilin Türkiye markası ile yüzde 100 yerli bir tasarımla, araç konseptinin ülkemizde, kendi mühendislerimizle tasarlanması, patentlenmesi ve tescil ettirilmesi, kendi kaynaklarımızın azami ölçüde değerlendirilerek üretilmesi ve pazara sunulması şeklinde anlaşılmalıdır. Burada anahtar ifade “**Küresel Güçlerden Bağımsız olmak**” tır.

Yerli otomobil için, otomobilin konseptini belirlemek, tasarımını yapmak, ülkemizde tescil ettirmek, **Fikri Mülkiyet Haklarına sahip olmak**, tasarım üzerinde her türlü değişiklik hakkına sahip olmak, hangi parçaların nerede, nasıl üretileceği, hangi parçaların nereden, nasıl temin edileceği gibi tüm üretim süreçlerinde karar verme yetkisine sahip olmak gibi kriterler en temel kriterlerdir.

tmmob makina mühendisleri odası bursa şubesi

2

Yerli otomobil üretiminin, ithalata bağımlılık yaratmayacak şekilde en az ithal girdi ile ancak mühendisliğimizin ve ulusal kaynaklarımızın en üst seviyede değerlendirilmesi ile gerçekleştirilmesi hem istihdam ve hem de yaratılan katma değer in ülkemizde kalması açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu anlamda, yerli otomobilin üretim süreçleri ile ilgili kararları oluştururken, otomobili oluşturan motor, şanzıman, diferansiyel ve araç elektroniği gibi otomobilin katma değeri yüksek önemli parçaların, başlangıçta olmasa bile, belirli bir zaman aralığında ülkemizde yine kendi mühendislerimizce tasarlanması ve yerli kaynaklarla üretilmesi hedeflenmelidir.

tmmob
makina mühendisleri odası
bursa şubesi

3. YERLİ OTOMOBİL ÜRETİMİ

tmmob makina mühendisleri odası bursa şubesi

Yerli marka otomobil üretiminde, işin yapılabilirliği önemlidir.

3

Bu açıdan bakıldığında, otomobil tasarımı ve üretimi için gerekli olan **potansiyelin** ülkemizde var olduğunu söylemek bir çok bakımdan mümkündür. Kaldı ki, bundan 50 yıl önce bugünkünden çok daha zor koşullarda bile Devrim otomobili ile yakaladığımız başarı ortadır. Ayrıca gelişmişlik düzeyi çok daha düşük Mısır, İran gibi ülkelerin bile kendi otomobilini yaptığı bilinmektedir.

Bugün 40 yılı aşkın süredir elde edilen otomobil üretim deneyimi ile öğrenme sürecini tamamlayan **ülkemiz, mühendislik birikimi, bu alanda yetişmiş insan gücü, güçlü yan sanayisi, malzeme kaynakları ve uygun sermaye yapısı ile otomobil tasarım ve üretimini gerçekleştirebilecek güçtedir.**

tmmob makina mühendisleri odası bursa şubesi

3

Ayrıca **ülkemiz**, AB ülkelerine göre daha düşük maliyette işgücüne, rekabetçi maliyetlere ve esnek üretim yapabilme yeteneğine sahip olması ile **otomobil üretimi açısından cazip, otomobil satışı içinde iyi bir pazar** olması bakımından önemli avantajlara sahiptir.

Bununla birlikte, ülkemizde son 15 yıldır giderek artan miktarlarda verilen AR-GE teşvikleri ile yapılmış laboratuvar, test merkezleri ve teknik eleman alt yapısı mevcuttur. Devlet teşvikleri ile yapılmış olan bu alt yapı, yerli otomobil üretimi amacı ile mutlaka kullanılmalıdır.

tmmob

makina mühendisleri odası

bursa şubesi

3

Ancak, Yerli marka otomobil üretiminde, işin yapılabilirliğinden öte, devletin kararlılığı ve bu yönde oluşturacağı politikalar yani Devletin rolü çok daha fazla önem taşımaktadır. Bununla birlikte yaratılacak inanç ortamı ile sağlanacak toplumsal destekte bu yönde itici bir güç olacaktır.

Yerli otomobil yapmanın, çok kolay olmayan bir iş olduğu, küresel güçler gibi çeşitli engellerinin bulunduğu ve tüm dünyada otomotiv sektörünün, devlet politikaları doğrultusunda geliştirildiği de dikkate alındığında, **ülkemizde de devletin kararlı olması, bu yönde politikalar üretmesi, öncü ve destek olması bir zorunluluktur.**

Başlangıçta küresel üreticiler ile rekabetin zorluğu en büyük engel gibi görünse de, bu engel ulusal devlet politikaları ve oluşturulacak bir yerli otomobil stratejisi ile aşılması mümkün olacaktır.

tmmob makina mühendisleri odası bursa şubesi

3

Ayrıca, ulusal devlet politikalarını oluşturulması ve stratejinin ortaya konulmasında, ilgili kamu kurum/kuruluşlarının, mevcut yerli sektör dinamiklerinin, uzmanların, üniversitelerin ve bilim çevrelerinin işin içine dahil edilmesi ve birlikteliğin sağlanması da, konunun sahiplenilmesi ve başarısı için büyük önem taşımaktadır.

Sonuç olarak, ülkemiz, yerli marka otomobil için gerekli olan potansiyele ve güce sahiptir. Esas olan bu potansiyeli ve gücü harekete geçirebilmektir.

tmmob
makina mühendisleri odası
bursa şubesi

4. ÜLKEMİZ YERLİ OTOMOBİLE HAZIR MI?

tmmob makina mühendisleri odası bursa şubesi

4

Biz Ülke olarak gerçekten yerli bir otomobil yapmak istiyorsak, Ülkemizde var olan potansiyeli ve gücü harekete geçirmek durumundayız. Bunu içinde, öncelikle devletin kararlı olması ve bu yönde ulusal devlet politikalarının oluşturulması gerekmektedir.

Bu anlamda, konunun, son yıllarda hükümet tarafından da dile getiriliyor olmasının önemli ve umut verici olduğunu ifade etmek gerekir.

Ancak, bir yandan Çelik fabrikaları, Limanlar, Bankalar, Telefon Şirketleri, çimento fabrikaları gibi bir çok stratejik sektör yabancılara satılırken, diğer yandan yıllardır ülkemizde gerçekleştirilen yerli üretimlerin ve bu yönlü çabalarının bugüne kadar sahiplenilmesi ile ilgili soru işaretleri ortadayken, hükümetin yerli otomobil konusundaki samimiyeti sorgulanmakta ve inandırıcı bulunmamaktadır.

tmmob makina mühendisleri odası bursa şubesi

4

Nitekim, bugün gelinen noktada, Yerli marka otomobilin, yabancı ortaklı mevcut otomobil üreticisi bir grup tarafından yapılacağı ifade edilmekte, İtalyan Fiat firmasından Türkiye Markası ile yerli bir otomobil yapması beklenmektedir. Ne tesadüftür ki, İtalyan Fiat firması da 2008 yılından bu yana yeni bir araç modeli konusunda hazırlık yapmaktadır ve bu durum sektör tarafından da bilinmektedir.

Yapılmak istenen, firmanın söz konusu modelini bu vesile ile değerlendirmek, bir taşla iki kuş vurmaktır. Hem yeni model türkçe bir isimle devreye alınacak, bunu yaparken olabildiğince devlet imkanlarından yararlanılacak, hemde Türkiye' nin yerli marka otomobil arzusu söndürülecektir.

tmmob makina mühendisleri odası bursa şubesi

4

Böylelikle mevcut diğer üreticilerde bir yol açılacak, onlarda benzer yolla türkçe isimli araçlar üretecek, biz bir de bakacağız ki, bizim bir değil bir çok Yerli Otomobilimiz olmuş !

Sonuç olarak, küresel güçlerin “**siz yerli marka otomobil üretimini unutun, biz zaten otomobil üretiyoruz**” şeklindeki telkini sonuç vermiş ve hükümette bu duruma razı gelmiş görünmektedir.

Dileğimiz, bu yanıştan dönülmesi ve gerçek manada yerli marka bir otomobil için ülkemizin var olan potansiyelinin ve gücünün harekete geçirilmesidir.

tmmob
makina mühendisleri odası
bursa şubesi

5. BURSA YERLİ OTOMOBİLE HAZIR MI?

tmmob makina mühendisleri odası bursa şubesi

5

Bursa, yerli marka bir araç yapılırsa Bursa' da yapılır dedirtecek önemli avantajlara sahiptir.

Bursada, Güteryüz, Karsan, Oyak Renault ve TOFAŞ gibi firmaların 40 yılı aşkın süredir, başarılı bir şekilde otomobil, hafif ticari ve ticaret araç üretimleri en büyük referanstır.

Gelişmiş ve uluslararası iş yapan otomotiv yan sanayisi ise çok önemli başka bir referanstır.

Sayılabilecek başka bazı avantajlarla birlikte, mevcut olanakların değerlendirilmesi ile Bursa' nın yerli marka otomobil üretimine hazır olduğu söylenebilir. Ancak, bu yönde herhangi bir stratejik karar oluşturmadan önce, bu konuda, tüm ilgili kesimlerin de katılımı ile Bursa' nın GZFT analizini yapmak ve ona göre bir karar oluşturmak daha doğru olacaktır.

tmmob makina mühendisleri odası bursa şubesi

5

Bu aşamada biz, Bursa'nın ülkemizde “**yerli otomobile yönelik tasarım ve Ar-Ge merkezi**” olmasını ve sınai mülkiyeti ülkemize ait otomobil tasarımları üzerinde yoğunlaşması” gibi bir misyonu üstlenmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Bu anlamda, üniversiteden akademisyenlerin, sektörden uzmanların, tasarım ve AR-GE konusunda faaliyet gösteren ilgili firmaların bir araya getirilmesi ve devletin sağlayacağı AR-GE destekleri ile ULUTEK'in fiziki mekanları da değerlendirilerek bir merkez oluşturulması mümkündür.

tmmob
makina mühendisleri odası
bursa şubesi

6. BURSA GZFT ANALİZİ

tmmob

makina mühendisleri odası

bursa şubesi

6

Güçlü Yönler

- 40 yıllık otomobil ve araç üretimi deneyimi,
- Gelişmiş otomotiv yan sanayisi ,
- Tasarım için hazır mekan olarak ULUTEK,
- AR-GE ve Tasarım konusunda faaliyet gösteren önemli firmalar,
- Limanlara yakınlık,
- Toplumsal destek ve heyecan.

Zayıf Yönler

- Lojistik ikmal için ulaşım sorunları, karayolu, denizyolu, demiryolu ağı bağlantısı olmaması,
- 1. derece de deprem bölgesinde olması, kentin depreme hazır olmaması,
- Genişleme alanının kısıtlı olması, 1. derece tarım arazileri ile çevrili olması.

tmmob

makina mühendisleri odası

bursa şubesi

6

Fırsatlar

- Bursa' nın ülke ekonomisine katkısının artırılması,
- İstihdam sağlanması, Bursa' da işsizliğin azaltılması,
- Yerli bir Otomobil markası yaratılması ile Bursa'nın marka kent olma hedefine uygunluk,
- Mevcut ana ve yan sanayinin kapasite kullanım oranının yükseltilmesi.

Tehditler

- Aşırı göç nedeni ile hızlı nüfus artışı,
- Plansız Kentleşme ve alt yapı sorunları,
- Yüksek Deprem riski,
- Çevre illerde verilen yatırım teşvikleri,

tmmob makina mühendisleri odası bursa şubesi

SONSÖZ YERİNE

- Ülkemiz ihtiyacı olan yerli marka otomobili, küresel güçlerden bağımsız olarak yapmalıdır. Bu anlamda, ülkemizin var olan potansiyeli ve gücü harekete geçirilmelidir.
- Bursa, ülkemizde yerli marka otomobilin Tasarım ve AR-GE merkezi olmalıdır

tmmob makina mühendisleri odası bursa şubesi

teşekkürler

**TMMOB
Makina Mühendisleri Odası
Bursa Şubesi**

☎ 0-224-453 62 00

☎ 0-224-456 62 12

✉ bursa@mmo.org.tr

🌐 <http://bursa.mmo.org.tr>